

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂREA nr. 505
din 21 martie 2019

Prin nota Direcției Legislație, documentare și contencios nr. 10788/2018, a fost supusă analizei Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii problematica vizând gestionarea eficientă a cauzelor în curs de judecată pe rolul unor completuri compuse din judecători care urmează să fie eliberați din funcție prin pensionare, precum și redactarea în termen legal a hotărârilor judecătorești, în situația pensionării judecătorului care a pronunțat hotărârea.

Analiza a fost determinată de o solicitare a Curții de Apel Brașov, vizând oportunitatea luării unor măsuri aplicabile în mod unitar la nivelul instanțelor judecătorești, astfel încât să fie preîntâmpinate încălcări ale drepturilor fundamentale ale părților, dar și situații de criză la nivelul instanțelor, sub aspectul volumului de activitate și a încărcăturii efective pe judecător.

În ședința din data de 04 iulie 2018, Comisia nr. 2 – „Resurse umane și organizare”, analizând solicitarea formulată de Curtea de Apel Brașov, a decis

1 9 0 9

Consiliul Superior
al Magistraturii

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

consultarea instanțelor, cu privire la aspectele sesizate.

În urma consultării instanțelor judecătorești a rezultat că majoritatea instanțelor se confruntă cu problematica semnalată, care necesită o rezolvare cu celeritate, în special cu privire la cauzele penale.

Analizând aspectele semnalate, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

I. Problematika analizată este, incontestabil, de actualitate pentru activitatea sistemului judiciar, date fiind interpretările recente cu referire la principiile continuității și la cel al nemijlocirii, așa cum acestea sunt reliefate de practica recentă a Curții Europene a Drepturilor Omului, Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale.

Din analiza dispozițiilor incidente, Secția pentru judecători constată că Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2015, cu modificările și completările ulterioare, nu reglementează soluții explicite pentru problemele pe care le ridică sesizarea.

Astfel, soluțiile regulamentare în vigoare în prezent, care permit preluarea tuturor cauzelor unui complet dacă membrul sau, după caz, niciunul dintre membrii acestuia nu își mai desfășoară activitatea în cadrul secției ori, după caz, al instanței, de către un alt sau alți judecători [art. 111 alin. (13) din Regulament)] sau desființarea unui complet urmată de repartizarea ciclică a cauzelor aflate pe rolul acestuia [art. 104, alin. (3) din Regulament] nu oferă o rezolvare care să răspundă în mod corespunzător exigențelor principiului nemijlocirii în procesul penal.

Principala problemă care se ridică în materie penală vizează existența unui imperativ al readministrării probatoriului administrat până la momentul intervenirii modificării compunerii completului de judecată, împrejurare în care poate fi afectat atât dreptul părților la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, cât și interesul unei bune administrări a actului de justiție, sub aspectul alocării de resurse materiale și umane.

În perioada recentă, practica judiciară s-a văzut confruntată cu diverse situații în care s-a ridicat problema aplicării judicioase a principiului nemijlocirii în procesul penal, în ipoteza în care compunerea completului de judecată a suferit modificări, fie că acestea survineau în primă instanță ori în apel, fie că vizau toți judecătorii care compuneau completul sau doar pe unii dintre aceștia.

În cauza *Cutean c. României* și cauza *Beraru c. României*, Curtea Europeană a

Drepturilor Omului a constatat încălcarea articolului 6 al Convenției, sub aspectul caracterului echitabil al procedurii și al dreptului la apărare al acuzatului, care ar fi rezultat din nerespectarea principiului nemijlocirii, în condițiile în care unele sau chiar toate probele care au stat la baza soluției pronunțate fuseseră administrate în fața instanței de judecată având o altă compunere decât cea care a soluționat cauza, în cele din urmă.

O altă speță mai recentă în care Curtea a constatat încălcarea caracterului echitabil al procesului penal este cauza *Cerovsek și Bozicnik c. Sloveniei*.

Curtea a reținut că și în această cauză se ridică problema aplicării principiului nemijlocirii, principiu care, potrivit jurisprudenței sale, constituie o garanție importantă a echității în procesul penal și care este înțeles ca fiind acea regulă în temeiul căreia într-un proces penal hotărârea trebuie luată de judecătorii care au fost prezenți la procedură și la procesul de administrare a probelor.

Această regulă nu are, însă, un caracter absolut, permițând derogări ori de câte ori împrejurări excepționale, cu caracter administrativ sau procedural, fac imposibilă participarea în continuare a unui judecător într-un proces.

Însă, pensionarea pentru limită de vârstă nu este considerată a fi o împrejurare excepțională, câtă vreme aceasta depinde, în bună măsură, de manifestarea de voință a magistratului și este un eveniment ce poate fi anticipat, impunând luarea unor măsuri de natură a nu conduce la nesocotirea regulii nemijlocirii, măsuri care pot consta fie în gestionarea corespunzătoare de către magistrat a cauzelor aflate pe rolul său (spre exemplu, acordarea unor termene de judecată mai scurte), fie în modificarea mai timpurie a compunerii completului, pentru a permite ca administrarea probelor să se realizeze în fața judecătorului care va pronunța și hotărârea în cauză.

În condițiile în care potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului pensionarea unui judecător nu constituie o împrejurare excepțională care să justifice o derogare de la regula nemijlocirii în procesul penal, chiar instanța europeană admite *in terminis* posibilitatea implicării timpurii a unui alt judecător în judecarea unei cauze tocmai pentru a se asigura condițiile respectării acestui principiu.

Pe aceste premise, având în vedere rolul conferit președintelui de secție și respectiv președintelui instanței, prin art. 24 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, respectiv de art. 7 alin. (1) lit. a), art. 9 alin. (1), art. 11 alin. (1) și art. 13 alin. (1) din același Regulament, precum și rolul conferit de art. 19 din Regulament colegiului de conducere, Secția pentru judecători apreciază că pentru situația pensionării unui judecător, împrejurare ce poate fi anticipată cu o perioadă de timp

înainte, pot fi dispuse unele măsuri de colegiul de conducere, la propunerea președintelui de secție sau a președintelui instanței, după caz.

Astfel, în situația în care judecătorul care compune un complet de judecată în materie penală urmează să fie eliberat din funcție prin pensionare, colegiul de conducere, la propunerea motivată a președintelui de secție sau a președintelui instanței, după caz, poate dispune ca acelui complet să nu i se mai repartizeze alte cauze, pe care este previzibil că nu le poate soluționa până la data eliberării din funcție.

De asemenea, la propunerea motivată a președintelui instanței sau a președintelui secției penale, colegiul de conducere va putea dispune o nouă repartizare a unuia sau mai multor dosare repartizate unui complet de judecată în materie penală, dacă judecătorul care compune acel complet urmează să fie eliberat din funcție prin pensionare și este previzibil, față de complexitatea cauzelor, că aceste dosare nu pot fi soluționate până la data eliberării din funcție.

Asemenea măsuri se pot aplica în mod corespunzător și în cazul completelor colegiale, în ipoteza dosarelor deja repartizate, judecătorul respectiv urmând a fi înlocuit în completul colegial de un alt judecător, desemnat potrivit regulilor stabilite de colegiul de conducere al instanței.

Evaluarea necesității aplicării măsurilor de mai sus se va face de președintele de secție sau președintele instanței, pe baza datelor oferite de judecătorul cauzei și a analizei volumului de activitate.

De asemenea, pentru ca aceste măsuri să-și atingă scopul, iar propunerea măsurilor adecvate de către președintele secției sau al instanței, după caz, precum și hotărârile colegiului de conducere, să se bazeze pe date certe, ar trebui ca judecătorii să aducă la cunoștința președintelui instanței dacă înțeleg să uzeze de prevederile privind eliberarea din funcție prin pensionare.

II. În ceea ce privește problematica redactării hotărârilor judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii a mai fost sesizat, în mai multe rânduri, cu privire la dificultățile întâmpinate în situațiile în care, înainte de redactarea unor hotărâri, judecătorul care le-a pronunțat, este exclus din magistratură, suspendat din funcție sau eliberat din funcție prin pensionare și refuză motivarea acestora.

În acest context, în ședința din data de 14 iulie 2016, *Plenul Consiliului Superior al Magistraturii* a hotărât sesizarea ministrului justiției cu privire la necesitatea modificării Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală în sensul motivării hotărârilor judecătorești de către un alt judecător al instanței, desemnat de

[REDACTED] [REDACTED]
colegiul de conducere, în situațiile excepționale în care judecătorul sau judecătorii care au participat la soluționarea cauzei se află într-o imposibilitate obiectivă de a le redacta.

De asemenea, în ședințele din datele de 17 octombrie 2016 și 2 mai 2017, Comisia nr. 1 a decis reiterarea acestei sesizări.

Totodată, în ședința din 2 mai 2017, Comisia nr. 1 - Legislație și cooperare interinstituțională a decis ca în toate notele Direcției resurse umane și organizare să se facă mențiune cu privire la numărul de hotărâri nemotivate ale judecătorului/lucrările nerezolvate ale procurorului care solicită eliberarea din funcție.

În ședința din 21 noiembrie 2017, Comisia nr. 2 - Resurse umane și organizare a analizat oportunitatea adoptării unei hotărâri în legătură cu procedurile care trebuie urmate în vederea soluționării situației în care judecătorul cauzei refuză definitiv sau se află în imposibilitate perpetuă de a redacta hotărârile, în raport de *Cauza Cerovsek și Bozienik împotriva Sloveniei* și a decis reiterarea sesizării adresate ministrului justiției cu privire la necesitatea modificării Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală în sensul stabilirii motivării hotărârilor judecătorești de către un alt judecător al instanței, în situațiile excepționale în care judecătorul sau judecătorii care au participat la soluționarea cauzei se află în imposibilitate de a le redacta.

Dincolo de demersurile care ar putea fi întreprinse *de lege ferenda* la nivelul reglementării primare, Secția reține că, pentru situația particulară ce constituie obiectul prezentei analize, este necesară identificarea unei soluții care să asigure premisele pentru evitarea sau cel puțin reducerea substanțială a situațiilor în care judecătorii nu finalizează redactarea hotărârilor judecătorești, până la momentul eliberării din funcție prin pensionare.

În acest context, pentru ca judecătorul care a solicitat eliberarea din funcție prin pensionare să dispună de timpul necesar în vederea motivării hotărârilor, este necesar ca în intervalul de timp cuprins între data la care Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât să înainteze Președintelui României propunerea de eliberare din funcție și data eliberării din funcție, să fie degrevat de activitatea de judecată, cu excepția motivării hotărârilor.

Pentru toate aceste considerente, în temeiul dispozițiilor art. 23 alin. (1) și ale art. 41 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți.

**SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL
MAGISTRATURII**

HOTĂRĂȘTE :

Art. 1 – (1) În situația în care judecătorul care compune un complet de judecată în materie penală urmează să fie eliberat din funcție prin pensionare, colegiul de conducere, la propunerea motivată a președintelui de secție sau a președintelui instanței, după caz, poate dispune ca acelui complet să nu i se mai repartizeze alte cauze, pe care este previzibil că nu le poate soluționa până la data eliberării din funcție.

(2) La propunerea motivată a președintelui instanței sau a președintelui secției penale, colegiul de conducere va putea dispune o nouă repartizare a unuia sau mai multor dosare repartizate unui complet de judecată în materie penală, dacă judecătorul care compune acel complet urmează să fie eliberat din funcție prin pensionare și este previzibil, față de complexitatea cauzelor, că aceste dosare nu pot fi soluționate până la data eliberării din funcție.

(3) Măsurile prevăzute la alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul completelor colegiale. În situația prevăzută la alin. (2), judecătorul care urmează să fie eliberat din funcție va fi înlocuit în completul colegial de un alt judecător, desemnat potrivit regulilor stabilite de colegiul de conducere al instanței.

(4) Judecătorul care îndeplinește condițiile pentru pensionare trebuie să aducă la cunoștința președintelui instanței, în scris, intenția de eliberare din funcție prin pensionare, cu cel puțin 6 luni înainte.

(5) Pe baza datelor oferite de judecătorul cauzei și a analizei volumului de activitate, președintele de secție sau președintele instanței, după caz, evaluează necesitatea luării măsurilor prevăzute la alin. (1) - (3).

Art. 2 - În intervalul de timp cuprins între data la care Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât să înainteze Președintelui României propunerea de eliberare din funcție a unui judecător, prin pensionare, și data eliberării din funcție, judecătorul este degrevat de activitatea de judecată, cu excepția redactării hotărârilor pronunțate.

1 9 0 9

Consiliul Superior
al Magistraturii

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Art. 3 – Prezenta hotărâre se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii și se comunică instanțelor judecătorești.

Data în București, la 21 martie 2019

PREȘEDINTE,
Judecător Li SAVONEA

